

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ.....ลี้..... จังหวัด.....ลำพูน.....
ข้อมูล ณ วันที่.....๑๖.....เดือน.....กรกฎาคม.....พ.ศ.....๒๕๖๔.....

=====

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล ..นายจำรัส ฟองวาริน

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๕๕/๑ ม. ๑๑ ต. แม่ตื่น อ. ลี้ จ. ลำพูน

โทรศัพท์ ๐๙๓-๒๘๑๑๔๓๙.....Facebook-..... Line-

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๔ ปัจจุบันอายุ ...๖๔...ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษาปวส.....

สถาบันการศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน.....

คณะ/สาขาวิชา คณะเกษตรศาสตร์ สาขาพืชศาสตร์.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๓๐๐,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ...๒๕๖๕.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ลำไย

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้หมู่ ๑๑ ตำบลแม่ตื่น อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๕.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานเรียนรู้ ๑: การผลิตลำไยอินทรีย์

ฐานเรียนรู้ ๒: คนรักษ์ป่า

ฐานเรียนรู้ ๓: โคก หนอง นา โมเดล

ฐานเรียนรู้ ๔: การลดต้นทุนการผลิต

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๘.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๘..... หลักสูตร ประกอบด้วย

ได้แก่ Zoning การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต/การจัดทำมาตรฐานการผลิต
การจัดการด้านการตลาด การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช ความรู้ด้าน
การเกษตรทั่วไป เช่น ทางเลือกในการผลิตตามความต้องการ ของชุมชน การผลิตตามกิจกรรมแปลงใหญ่ เป็นต้น

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๕..... หลักสูตร ประกอบด้วย

การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน แผนธุรกิจ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของชุมชน

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การลดต้นทุนการผลิต โดยสารชีวภัณฑ์และมูลสัตว์ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการผลิตพืชโดยเน้นการลดต้นทุนการผลิต ลดค่าใช้จ่ายจากปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้นทั้งปุ๋ยเคมี และสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและเกษตรกร รูปแบบการถ่ายทอดโดยการบรรยาย และการฝึกปฏิบัติ และสังเกตผลลัพธ์จากแปลงเรียนรู้ที่ใช้สารชีวภัณฑ์

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

การใช้เวทีการประชุมต่างๆ ในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนางานด้านการเกษตร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขวสารและองค์ความรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ จากการศึกษาดูงาน และการปฏิบัติด้วยตนเอง ตัวอย่างเวทีที่เข้าร่วมในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ เช่น การเข้าร่วมประชุม ศพก. แปลงใหญ่ฯ ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด การเข้าร่วมการประชุม แลกเปลี่ยนร่วมกับสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดลำพูน การเข้าร่วมการประชุม แลกเปลี่ยนกับสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดลำพูน การเข้าประชุม แลกเปลี่ยน ศึกษาดูงานกับโครงการโคก หนอง นา โมเดล กับสำนักงานพัฒนาที่ดินอำเภอ และ การเป็นประธานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลแม่ตื่น โดยแต่ละเวทีได้ร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอข้อเสนอแนะในการพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยอาศัยประสบการณ์ และองค์ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมการประชุม และแลกเปลี่ยนในเวทีต่าง ๆ แนวทางการเข้าร่วมจัดทำแผน

แนวทางและวิธีการเข้าร่วมจัดทำแผน

๑. เข้าร่วมประชาคมหรือการประชุมรับฟังความคิดเห็น

- แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผน
- แบ่งปันข้อมูลที่คุณมีเกี่ยวกับชุมชนหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแผน

๒. เป็นคณะกรรมการหรือผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน

- ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการหรือผู้แทนในกระบวนการจัดทำแผน
- เสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

๓. ให้ข้อมูลสนับสนุนแผน

- รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเกี่ยวข้องกับแผน
- ช่วยเผยแพร่แผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้คนในชุมชนได้รับทราบ

๔. ติดตามและประเมินผลแผน

- ติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงานตามแผน
- ร่วมประเมินผลการดำเนินงานตามแผน และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผน
- ติดตามข่าวสารการเปลี่ยนแปลงและการปรับปรุงแผนอย่างต่อเนื่อง

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

-มีการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. มีการจัดทำแผนฯ โดยใช้กรอบวิธีการที่กำหนดมาส่วนกลางของกรมส่งเสริมการเกษตร นำมาวิเคราะห์โดยใช้แนวทางการจัดทำ แผน ฯ ร่วมกับเกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน ศพก. เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล และคณะกรรมการ ศพก. แปลงใหญ่ ระดับอำเภอ โดยร่วมกันจัดทำแผนดำเนินงานใน ๖ กิจกรรม ได้แก่

๑.การเตรียมการ

๒.การพัฒนาศักยภาพ ศพก.

๒.๑ การปรับปรุงฐานเรียนรู้

๒.๒ การปรับปรุงแปลงเรียนรู้

๒.๓ การปรับปรุง/จัดทำ/ข้อมูลประจำ ศพก.

๒.๔ พัฒนาศูนย์เครือข่าย

๒.๕ คณะกรรมการ ศพก.

๓. การให้บริการของ ศพก.

๔. การอบรมเกษตรกร

๕. พัฒนาทีมงาน

๖. ติดตามประเมินผลและรายงาน

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจในการเริ่มต้นปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิมๆ เริ่มจากเล็งเห็นความสำคัญของคุณภาพชีวิต ในมิติของสุขภาพทั้งกาย และใจ รวมถึงรายได้ที่เพียงพอในการดำเนินชีวิต เนื่องจากการทำการเกษตรในแบบเดิมๆ เกษตรกรจะเน้นการใช้สารเคมีในปริมาณที่เยอะ ทำให้ส่งผลต่อสุขภาพของตัวเกษตรกร และผู้บริโภคในระยะยาว รวมถึงการที่มีต้นทุนการผลิตสูง ในขณะที่ไม่สามารถกำหนดราคาในการขายสินค้าเกษตรได้ ทำให้อยู่ในวงจรการทำการเกษตรที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว มีภาวะความเครียด สุขภาพจิต และสุขภาพกาย เสื่อมโทรม การปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตการเกษตร โดยเน้นความปลอดภัยจากสารเคมี และการลดต้นทุนการผลิต และการปลูกพืชที่หลากหลาย ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สุขภาพกาย และสุขภาพจิตดีขึ้น รวมถึงมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น มีความมั่นคงขึ้น โดยเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการทำการเกษตรที่สำคัญคือการใช้สารชีวภัณฑ์ ได้แก่ ไตรโคเดอร์มา บิวเวอเรีย เมตาไรเซียม บีทีบีเอส เป็นต้น โดยสารชีวภัณฑ์เหล่านี้สามารถนำมาใช้ในการป้องกันและกำจัดแมลง ศัตรูพืชได้ดี มีต้นทุนต่ำ และขยายใช้เองได้โดยง่าย นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน และการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยคอก ให้เหมาะสมกับสภาพดิน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาด้านสุขภาพ ต้นทุนการผลิตสูงราคาผลผลิตที่ตกต่ำ และรายได้ที่ไม่เพียงพอ ทำให้มองหาแนวทางในการปฏิบัติที่จะสามารถช่วยให้ปัญหาที่เกิดขึ้นบรรเทาเบาบางลงได้

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำมาใช้ในการดำเนินชีวิต และกิจกรรมการเกษตร โดยหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำมาประยุกต์ใช้ได้ เช่น การแบ่งพื้นที่เพื่อการจัดการน้ำ การปลูกข้าว พืชผัก และอื่นๆ ลดความเสี่ยงในการลงทุน ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและประหยัด พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

- การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช เป็นแนวทางที่ยั่งยืนและปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม โดยการใช้ประโยชน์จากสิ่งมีชีวิตขนาดเล็ก เช่น แบคทีเรีย รา หรือไวรัส ที่เป็นศัตรูตามธรรมชาติของศัตรูพืช เพื่อควบคุมและลดปริมาณศัตรูพืชให้อยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย โดยใช้ประโยชน์ของสารชีวภัณฑ์ในการเกษตร ได้แก่ การใช้ไตรโครเดอร์มาใช้ป้องกันและกำจัดโรครากเน่า โคนเน่า โรคใบไหม้ และโรคอื่นๆ ที่เกิดจากเชื้อรา บีเอส ใช้ควบคุมโรคพืชที่เกิดจากแบคทีเรียและเชื้อรา เช่น โรคขอบใบแห้ง โรคไหม้ และโรครากเน่าโคนเน่า บีที ใช้ควบคุมหนอนผีเสื้อศัตรูพืชหลายชนิด เช่น หนอนใยผัก หนอนเจาะสมอฝ้าย หนอนกระทุ้งผัก

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

ขั้นตอนในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี คือการศึกษาเทคโนโลยีที่สนใจ ให้เข้าใจถึงประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ คัดเลือกเทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อนเกินไป และใช้งบประมาณไม่มากเกินไป โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่สามารถประยุกต์ใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น จากนั้นศึกษาวิธีการใช้เทคโนโลยีจากสื่อสังคมออนไลน์ที่เชื่อถือได้ และศึกษาจากปราชญ์ Young Smart Farmer และเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่สนใจ รวมถึงการจดบันทึกผลก่อน และหลังการใช้เทคโนโลยีเพื่อเปรียบเทียบผลการใช้เทคโนโลยี

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

นายจำรัส ฟองวาริน ดำรงตำแหน่งประธาน ศดปช.ตำบลแม่ตื่น และเป็นหมอดินตำบล ได้เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการดิน สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในเรื่องของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน โดยได้อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการดังต่อไปนี้

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินจะช่วยให้เกษตรกรสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด โดยมีแนวทางดังนี้

๑. การเก็บตัวอย่างดิน

วิธีการเก็บตัวอย่าง: เก็บตัวอย่างดินจากหลายๆ จุดในแปลงนา โดยใช้ภาชนะที่สะอาดและไม่ผ่านการปนเปื้อน นำดินที่ได้มาผสมให้เข้ากันแล้วเก็บไว้ในถุงพลาสติกหรือถุงกระดาษที่สะอาด

ความลึกในการเก็บตัวอย่าง: โดยทั่วไปจะเก็บที่ความลึกประมาณ ๑๕-๓๐ เซนติเมตร

การส่งตัวอย่าง: ส่งตัวอย่างดินไปที่ห้องปฏิบัติการของหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่มีความน่าเชื่อถือ

๒. การแปลผลการวิเคราะห์ดิน

ความสำคัญ: เมื่อผลวิเคราะห์ดินกลับมา เกษตรกรควรทำความเข้าใจข้อมูลที่แสดงถึงค่า pH, ปริมาณธาตุอาหารหลัก (ไนโตรเจน, ฟอสฟอรัส, โพแทสเซียม) และธาตุอาหารรองอื่นๆ

ค่า pH: เป็นตัวชี้วัดความเป็นกรด-ด่างของดิน ถ้าดินเป็นกรดมากเกินไป (pH ต่ำ) ควรปรับปรุงด้วยปูนขาวหรือปูนมาร์ล หากดินเป็นด่างมากเกินไป (pH สูง) ควรปรับปรุงด้วยกำมะถัน

ธาตุอาหารหลัก: หากธาตุอาหารชนิดใดมีปริมาณน้อยกว่าที่พืชต้องการ เกษตรกรจะต้องใส่ปุ๋ยที่มีธาตุนั้นเป็นส่วนประกอบหลัก

๓. การเลือกใช้ปุ๋ยให้เหมาะสม

สูตรปุ๋ย: เกษตรกรควรเลือกใช้ปุ๋ยที่มีสูตรที่ตรงกับความต้องการของพืชและปริมาณธาตุอาหารในดินที่ขาดแคลน ตัวอย่าง: หากดินขาดฟอสฟอรัสและโพแทสเซียม แต่มีไนโตรเจนเพียงพอ เกษตรกรอาจเลือกใช้ปุ๋ยสูตร ๐-๔๖-๐ (ปุ๋ยฟอสฟอรัส) และ ๐-๐-๖๐ (ปุ๋ยโพแทสเซียม) แทนที่จะใช้ปุ๋ยสูตรเสมอ (๑๕-๑๕-๑๕) ซึ่งอาจทำให้สิ้นเปลืองไนโตรเจนโดยไม่จำเป็น

ปริมาณปุ๋ย: คำนวณปริมาณปุ๋ยที่ต้องใช้ต่อไร่ โดยอ้างอิงจากผลวิเคราะห์ดินและคำแนะนำของนักวิชาการหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้พืชได้รับปุ๋ยในปริมาณที่เพียงพอและไม่เกิดการสะสมในดิน

๔. การประยุกต์ใช้ในแปลงเพาะปลูก

การปรับปรุงดิน: ก่อนเริ่มปลูกพืช เกษตรกรควรปรับปรุงคุณภาพดินตามคำแนะนำที่ได้จากผลวิเคราะห์ดิน เช่น การใส่ปูนเพื่อปรับ pH ดิน

การใส่ปุ๋ยรองพื้น: ใส่ปุ๋ยที่มีธาตุอาหารที่พืชต้องการในระยะเริ่มต้น เช่น ฟอสฟอรัสและโพแทสเซียม

การใส่ปุ๋ยบำรุง: ในระหว่างการเจริญเติบโตของพืช ควรใส่ปุ๋ยเพิ่มเติมตามความต้องการของพืชแต่ละช่วงอายุ เพื่อให้พืชได้รับธาตุอาหารอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ

ประโยชน์ของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ลดต้นทุน: การใช้ปุ๋ยเฉพาะที่จำเป็น ช่วยลดปริมาณการใช้ปุ๋ยที่ไม่จำเป็น

เพิ่มผลผลิต: พืชได้รับธาตุอาหารที่เหมาะสม ทำให้เจริญเติบโตได้ดีและให้ผลผลิตสูง

รักษาสังแวดล้อม: ลดการใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็น ช่วยลดการสะสมของสารเคมีในดินและน้ำ

การทำเกษตรที่ยั่งยืน: เป็นแนวทางในการทำเกษตรที่คำนึงถึงสุขภาพของดินในระยะยาว

ความถูกต้องแม่นยำ: ช่วยให้การตัดสินใจในการใส่ปุ๋ยเป็นไปอย่างมีหลักการและแม่นยำ

การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง

๑. ศึกษาและทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมของตนเอง

สภาพภูมิอากาศ: สังเกตและบันทึกข้อมูลสภาพอากาศในพื้นที่เพาะปลูกของตนเอง เช่น ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ ความแห้งแล้ง หรือน้ำท่วม

ชนิดของโรคและแมลง: ทำความเข้าใจชนิดของโรคและแมลงที่มีระบาดในพื้นที่ เพื่อให้สามารถเลือกพันธุ์พืชที่มีความต้านทานได้อย่างตรงจุด

ชนิดของดิน: วิเคราะห์ชนิดของดินในพื้นที่ เพื่อให้เลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของดินนั้นๆ

๒. การเลือกและทดลองพันธุ์พืช

พันธุ์พืชทนแล้ง: พิจารณาเลือกพันธุ์พืชที่ต้องการน้ำน้อย หรือมีความสามารถในการทนทานต่อสภาพอากาศแห้งแล้งได้ดี เช่น พืชผักพื้นบ้านบางชนิด, ไม้ยืนต้นบางชนิด (เช่น มะรุม, สะเดา), หรือพืชเศรษฐกิจบางชนิด (เช่น ข้าวฟ่าง, มันสำปะหลัง)

พันธุ์พืชทนน้ำท่วม: สำหรับพื้นที่ที่อาจเผชิญกับน้ำท่วม ควรเลือกพันธุ์พืชที่สามารถทนทานต่อภาวะน้ำขังได้ หรือมีวงจรชีวิตสั้น สามารถเก็บเกี่ยวได้ก่อนฤดูน้ำหลาก

พันธุ์พืชต้านทานโรคแมลง: ศึกษาข้อมูลจากกรมวิชาการเกษตรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเลือกพันธุ์พืชที่มีการพัฒนาให้มีความต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูพืชที่ระบาดในท้องถิ่น

การทดลองปลูก: ก่อนจะเปลี่ยนพันธุ์พืชทั้งหมด ควรทดลองปลูกพันธุ์พืชใหม่ในพื้นที่เล็กๆ เพื่อดูว่าเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในแปลงของตนเองหรือไม่ และให้ผลผลิตเป็นที่น่าพอใจหรือไม่

๓. การผสมผสานและปรับปรุงการเพาะปลูก

การปลูกพืชแบบผสมผสาน: ไม่ควรปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพียงอย่างเดียว เพราะจะมีความเสี่ยงสูงหากเกิดโรคระบาดหรือภัยธรรมชาติ ควรปลูกพืชหลายชนิดควบคู่กันไป

การเลือกใช้เทคโนโลยี: พิจารณาใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการเพาะปลูก เช่น ระบบการให้น้ำแบบประหยัดน้ำ หรือการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะที่ช่วยในการควบคุมสภาพแวดล้อม

การจัดการที่ดิน: การปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์และโครงสร้างที่เหมาะสม จะช่วยให้พืชมีความแข็งแรงและทนทานต่อสภาวะต่างๆ ได้ดีขึ้น

การใช้ชีวภัณฑ์: สำหรับการควบคุมโรคและแมลง ควรพิจารณาใช้ชีวภัณฑ์หรือวิธีการทางธรรมชาติควบคู่ไปกับการเลือกพันธุ์พืชที่ต้านทาน เพื่อลดการใช้สารเคมีและสร้างความยั่งยืนให้กับเกษตรกร

๔. การเก็บเกี่ยวและขยายพันธุ์

การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์: หากพันธุ์พืชใหม่ให้ผลผลิตดีและเติบโตได้ดีในสภาพแวดล้อมของตนเอง เกษตรกรสามารถคัดเลือกเมล็ดพันธุ์จากต้นที่ดีที่สุดเพื่อนำไปเพาะปลูกในฤดูกาลต่อไปได้ ซึ่งจะช่วยให้ได้พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเองมากยิ่งขึ้น

การแลกเปลี่ยนความรู้: การแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์กับเพื่อนเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง หรือเข้าร่วมกลุ่มเกษตรกร จะช่วยให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมท้องถิ่น

การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชเป็นการลงทุนที่สำคัญและจำเป็นในระยะยาว เกษตรกรควรวางแผนอย่างรอบคอบและขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือนักวิชาการเพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ลำไย.....	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑ ไร่
๑.๒).....มะม่วง.....	พื้นที่ปลูกจำนวน	๕ ไร่
๑.๓)ฝรั่ง.....	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑ ไร่
๑.๔)น้อยหน่า.....	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑ ไร่
๑.๕)พืชผัก.....	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลานิล..... จำนวน.....๑ บ่อ

๒.๒)ปลาช่อน..... จำนวน.....๑ บ่อ

๒.๓)ปลาหมอ..... จำนวน.....๑ บ่อ

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) จำนวน.....(ตัว)

๓.๒) จำนวน..... (ตัว)

๓.๓) จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า....ลำไย.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ปุ๋ย..... เป็นเงิน.....๑,๒๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒)ยาฆ่าแมลง..... เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓)สารชักนำการออกดอก..... เป็นเงิน.....๗๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔)ค่าแรง (ตัดแต่งกิ่ง ดูแลรักษา เก็บเกี่ยว เป็นเงิน.....๒,๑๐๐.....บาท/ไร่

๑.๕)ค่าอื่นๆ.....เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๕,๕๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๘,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ..พืชผักสวนครัว ได้แก่ พริก กวางตุ้ง คะน้า มะเขือ ปลา เป็นต้น

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๑๐๐ -๒๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ....ฝรั่ง มะเขือ เป็นต้น

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ...๕๐๐-๑,๐๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ..ยางพารา (ที่ตั้งแปลงอยู่อีกแห่ง)

เฉลี่ยรายได้เดือนละ...๓,๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ลำไย มะม่วง

เฉลี่ยรายได้ปีละ...๑๐๐,๐๐๐-๑๕๐,๐๐๐...บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง คือได้รับการพัฒนาตนเองในหลายๆด้าน ทั้งวิชาการด้านการเกษตร การบริหารจัดการฟาร์ม มีความรักและภูมิใจในอาชีพ ดังนี้

มีความน่าเชื่อถือและความภาคภูมิใจ: การเป็นต้นแบบแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จและองค์ความรู้ในการทำเกษตร ทำให้ได้รับความเชื่อมั่นจากคนรอบข้างและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และยังช่วยสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพของตนเอง

เพิ่มโอกาสทางธุรกิจ: เมื่อเป็นที่รู้จักและได้รับความเชื่อถือ เกษตรกรต้นแบบจะมีโอกาสในการขยายธุรกิจ เช่น การเปิดให้เยี่ยมชมสวน การขายผลผลิตในราคาสูงขึ้น หรือการได้รับเชิญให้เป็นวิทยากร

เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาตนเอง: การเป็นต้นแบบทำให้ต้องอัปเดตความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆอยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับใช้และถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่น ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

สร้างเครือข่ายที่กว้างขวาง: การเป็นต้นแบบจะทำให้ได้พบปะและแลกเปลี่ยนความรู้กับเกษตรกรรายอื่น หน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ หรือภาคเอกชน ซึ่งจะช่วยสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งและเป็นประโยชน์ในระยะยาว

ประโยชน์ที่เกิดเกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน คือ

เป็นแหล่งเรียนรู้และแรงบันดาลใจ: เกษตรกรต้นแบบเปรียบเสมือนห้องเรียนที่มีชีวิต เป็นแหล่งข้อมูลและแนวทางที่ชัดเจนสำหรับเกษตรกรรายใหม่หรือผู้ที่สนใจ สามารถนำความสำเร็จและข้อผิดพลาดไปปรับใช้ เพื่อลดความเสี่ยงในการเริ่มต้น

สร้างองค์ความรู้ในชุมชน: การเป็นต้นแบบช่วยให้เกิดการแบ่งปันความรู้และเทคนิคการทำเกษตรที่ถูกต้องในชุมชน ทำให้ชุมชนโดยรวมมีการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืน: เกษตรกรต้นแบบมักจะนำเสนอแนวทางการทำเกษตรที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือการลดการใช้สารเคมี ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างระบบเกษตรที่ยั่งยืน

ยกระดับคุณภาพผลผลิตของท้องถิ่น: เมื่อเกษตรกรในชุมชนนำแนวทางของต้นแบบไปใช้ จะช่วยให้ผลผลิตโดยรวมมีคุณภาพดีขึ้นและได้มาตรฐาน ซึ่งส่งผลดีต่อชื่อเสียงและราคาของผลผลิตในท้องถิ่น

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การยึดหลักปรัชญาพอเพียง และการยึดหลักการทำเกษตรปลอดภัย ทำให้เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในกิจกรรมการเกษตรของนายจำรัส ฟองวาริน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ธรรมชาติ ตัวอย่างการใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดโรคและแมลงในพื้นที่การเกษตร และการผลิตปุ๋ยยูเรียจากถั่วเหลือง การใช้ปุ๋ยหมักจากเศษซากพืชซากสัตว์ ทดแทนการใช้สารเคมี ซึ่งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมดังนี้

๑.ไม่ทิ้งสารพิษตกค้าง: สารชีวภัณฑ์ที่สกัดจากสิ่งมีชีวิต เช่น จุลินทรีย์ เชื้อรา ไวรัส หรือสารสกัดจากพืช จะสลายตัวได้ตามธรรมชาติอย่างรวดเร็ว ทำให้ไม่เกิดการสะสมของสารพิษในดิน น้ำ หรืออากาศเหมือนสารเคมีสังเคราะห์

๒.ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่เป้าหมาย: สารชีวภัณฑ์มีความเฉพาะเจาะจงสูงในการกำจัดศัตรูพืชและโรคพืชเป้าหมายเท่านั้น ทำให้ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตที่เป็นประโยชน์ในระบบนิเวศ เช่น ผึ้ง แมลงผสมเกสร หรือตัวห้ำตัวเบียนตามธรรมชาติ ซึ่งช่วยรักษาความสมดุลของห่วงโซ่อาหาร

๓.ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน: การใช้สารชีวภัณฑ์ช่วยรักษาสภาพแวดล้อมในดินให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ ซึ่งช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินในระยะยาว

๔.ผลผลิตปลอดภัยไร้สารพิษ: เนื่องจากสารชีวภัณฑ์ไม่ทิ้งสารพิษตกค้าง ทำให้ผลผลิตที่ได้มีความปลอดภัยสูง และสามารถนำไปบริโภคได้โดยไม่ต้องกังวลเรื่องสารเคมี

๕.ปลอดภัยต่อสุขภาพของเกษตรกร: เกษตรกรไม่ต้องสัมผัสกับสารเคมีอันตราย ทำให้ลดความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรัง

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การปลูกป่า ๓ อย่าง ได้แก่ ไม้พุ่ม ไม้สัก และ ยางนา ถือเป็นแนวทางที่ส่งผลดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในหลายมิติ เนื่องจากเป็นไม้เศรษฐกิจที่สามารถสร้างรายได้ในระยะยาวและยังทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการฟื้นฟูระบบนิเวศได้พร้อมกัน การปลูกป่า ๓ อย่าง ได้แก่ ไม้พุ่ม ไม้สัก และ ยางนา ถือเป็นแนวทางที่ส่งผลดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในหลายมิติ เนื่องจากเป็นไม้เศรษฐกิจที่สามารถสร้างรายได้ในระยะยาวและยังทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการฟื้นฟูระบบนิเวศได้พร้อมกัน ดังนี้

ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน: ต้นไม้เหล่านี้มีระบบรากที่แข็งแรงและหยั่งลึก ช่วยยึดเกาะดิน ทำให้หน้าดินไม่ถูกน้ำฝนหรือลมพัดพาไปได้ง่าย ลดปัญหาดินเสื่อมโทรม

สร้างความชุ่มชื้นให้ผิวดิน: ใบและเศษไม้ที่ร่วงหล่นลงมาทับถมกันเป็นชั้นหนา จะช่วยปกคลุมผิวดินไม่ให้โดนแสงแดดโดยตรง ทำให้ดินมีความชุ่มชื้นอยู่เสมอ ลดการระเหยของน้ำ

เป็นแหล่งกักเก็บน้ำตามธรรมชาติ: ระบบรากที่หยั่งลึกจะช่วยเปิดช่องว่างในดิน ทำให้น้ำฝนสามารถซึมลงสู่ใต้ดินได้ง่าย กลายเป็นแหล่งกักเก็บน้ำใต้ดินที่สำคัญและช่วยเติมน้ำให้ลำธารหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ

ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า: เมื่อป่าไม้เติบโตขึ้น จะกลายเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งอาหาร และที่หลบภัยของสัตว์ป่าเล็กๆ และแมลงนานาชนิด ซึ่งช่วยฟื้นฟูความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต

สร้างความสมดุลของระบบนิเวศ: การมีต้นไม้ใหญ่หลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน จะช่วยสร้างความสมดุลของห่วงโซ่อาหาร ทำให้เกิดการควบคุมประชากรของสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติ

ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์อากาศ

ลดภาวะโลกร้อน: ต้นไม้ใหญ่จะช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในชั้นบรรยากาศ เพื่อใช้ในการสังเคราะห์แสง และปล่อยออกซิเจนออกมาแทน ซึ่งช่วยลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกและบรรเทาปัญหาภาวะโลกร้อนเป็นเครื่องกรองอากาศตามธรรมชาติ: ต้นไม้จะช่วยดักจับฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศ ทำให้คุณภาพอากาศในพื้นที่ดีขึ้น

เพิ่มความร่มรื่นและลดอุณหภูมิ: ทรงพุ่มที่หนาแน่นของต้นไม้จะช่วยบังแสงแดด ทำให้พื้นที่ใต้ต้นไม้ร่มรื่นและมีอุณหภูมิเย็นสบายขึ้น

การปลูกไม้พุ่ม ไม้สัก และยางนา จึงไม่ใช่แค่การปลูกเพื่อสร้างรายได้ แต่ยังเป็นการลงทุนเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของประเทศไว้ให้คนรุ่นหลังอีกด้วย

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นายจรัส พองวาริน เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในพื้นที่ในหลายมิติ จึงสามารถนำไปใช้ในการวางแผนและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ยกตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ข้อมูลกายภาพและชีวภาพ ได้แก่ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ แหล่งน้ำที่สำคัญ ลักษณะดินใน

พื้นที่ ช่วยให้วิเคราะห์สถานการณ์ทางการเกษตรได้แม่นยำ สามารถให้คำปรึกษาแก่คนในชุมชนได้ในหลายๆ เรื่อง โดยเฉพาะเรื่องโรค และแมลงที่เกิดกับข้าว เนื่องจากนายจำรัส ฟองวาริน เป็นผู้ที่มีริเริ่ม และสนใจการใช้สารชีวภัณฑ์ในนาข้าว อีกทั้งเป็นหมอดินจึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับการจัดการดินและปุ๋ยให้เหมาะสมกับพืชแต่ละชนิด ในยังมีความรู้ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดของผลผลิตด้านการเกษตรในชุมชน โดยรู้ที่ตั้งของตลาดสินค้าเกษตรแต่ละชนิดในชุมชน รวมถึงมีความรู้ความสามารถด้านการตลาด โดยมีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ผลงานที่ประจักษ์ด้านการตลาดจึงออกมาในรูปแบบของการผลิตสินค้าทางการเกษตรที่สามารถหลีกเลี่ยงปัญหาด้านการตลาดได้ดี เช่น การเพาะปลูกพืชที่สามารถสร้างรายได้เป็นรายวัน รายสัปดาห์ และรายเดือน เป็นต้น

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

นายจำรัส ฟองวาริน เป็นผู้ที่มีจิตอาสา มีความเสียสละ แรงกาย แรงใจเพื่องานของส่วนรวม อีกทั้งสามารถเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ มีความพร้อมในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความกระตือรือร้น ค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ เพื่อการเกษตร และศูนย์ ศพก.หลักของนายจำรัส ฟองวาริน มีระยะทางจากถนนสายหลัก พหลโยธิน ๑๐๖ เพียงประมาณ ๒ กิโลเมตร รถยนต์สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก ภายในศูนย์ ศพก. มีกิจกรรมให้เกษตรกรเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ ฐานเรียนรู้โคกหนองนาโมเดล ฐานเรียนรู้การจัดการดินและปุ๋ย ฐานเรียนรู้ไม้ผล ฐานเรียนรู้พืชผักสวนครัว และฐานเรียนรู้ด้านประมง เป็นต้น จึงสามารถใช้เป็นสถานที่ในการศึกษาดูงานได้ แต่ยังมีข้อจำกัดเรื่องของอาคารในการฝึกอบรม และอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

นายจำรัส ฟองวาริน ในชุมชน มีตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรที่หลากหลาย ได้แก่ ประธานศูนย์ ศพก.ตำบลแม่ตืน , หมอดินชุมชน และตัวแทน สปก. ดังนั้นจึงสามารถเป็นที่ปรึกษาปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย ยกตัวอย่างเช่น หน้าที่หมอดินอาสาทำให้นายจำรัส ฟองวาริน สามารถแนะนำแนวทางให้แก่เกษตรกรในการตรวจวิเคราะห์ค่าดิน การติดต่อประสานงานเพื่อขอรับสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน เป็นต้น นอกเหนือจากนี้ยังเป็นเจ้าของแปลง โคก หนองนา โมเดล ซึ่งเป็นแนวคิดการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแนวทฤษฎีใหม่ของในหลวงรัชกาลที่ ๙ โดยเป็นการผสมผสานภูมิปัญญาพื้นบ้านเข้ากับศาสตร์พระราชา เพื่อสร้างระบบเกษตรที่ยั่งยืนและพึ่งพาตนเองได้ โคก หนองนา มีประโยชน์หลายด้าน ทั้งต่อตัวเกษตรกรเอง สังคม และสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

อีกบทบาทที่สำคัญคือ การเป็นคณะกรรมการ ศูนย์ ศพก.ระดับจังหวัด จังหวัดลำพูน ทำให้สามารถนำเรื่องร้องเรียน และปัญหาของเกษตรกรเข้าสู่การประชุมระดับจังหวัดได้ง่ายขึ้น ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับเรื่องร้องเรียนและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

นายจำรัส ฟองวาริน เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ที่หลากหลาย ทำให้มีเครือข่ายในการทำงาน รับทราบข้อมูลจากหน่วยงานราชการ และหน่วยงานภาคีได้รวดเร็ว จึงเป็นผู้ที่ให้บริการด้านข่าวสาร และด้านวิชาการทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรในชุมชนได้

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางในการขยายผลองค์ความรู้ของนายจำรัส ฟองวาริน คือการใช้ศูนย์เรียนรู้และแปลงสาธิต เป็นช่องทางที่สำคัญที่สุด เพราะเกษตรกรสามารถเห็นของจริง สัมผัสจริง และทดลองทำได้จริง ทำให้เข้าใจและเกิดความเชื่อมั่นในองค์ความรู้นั้นๆ

เมื่อได้รับองค์ความรู้ เกษตรกรจะสามารถนำไปปฏิบัติในลักษณะที่แตกต่างกันไปตามความพร้อมและบริบทของตนเอง ดังนี้

เริ่มจากพื้นที่เล็กๆ: เกษตรกรส่วนใหญ่มักจะเริ่มต้นด้วยการทดลองในพื้นที่ขนาดเล็กก่อน เพื่อดูผลลัพธ์และความเหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง

ปรับเปลี่ยนทีละน้อย: จะค่อยๆ ปรับเปลี่ยนวิธีการทำเกษตรทีละขั้นตอน เช่น จากการใช้สารเคมีทั้งหมด ก็เริ่มลดปริมาณลงและหันมาใช้สารชีวภัณฑ์บางส่วน

แลกเปลี่ยนและแบ่งปันในชุมชน: เมื่อพบว่าได้ผลดี เกษตรกรก็จะนำผลลัพธ์ที่ได้ไปแลกเปลี่ยนกับเพื่อนเกษตรกรรายอื่นๆ ในชุมชน ทำให้เกิดการขยายผลแบบปากต่อปาก

รวมกลุ่มเพื่อการปฏิบัติ: เกษตรกรที่มีความสนใจร่วมกันอาจรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น การทำปุ๋ยหมักร่วมกัน หรือการจัดตั้งกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างจริงจังจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ดังนี้

ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต: การนำองค์ความรู้ที่ถูกต้องไปใช้ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน หรือการใช้สารชีวภัณฑ์ จะช่วยลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น และในขณะเดียวกันก็สามารถเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตได้

สร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน: เมื่อต้นทุนลดลงและผลผลิตมีคุณภาพดีขึ้น ทำให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้นและมีรายได้ที่มั่นคง

สุขภาพดีขึ้นและปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม: การลดการใช้สารเคมีทำให้เกษตรกรมีสุขภาพที่ดีขึ้น และยังช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม ไม่ให้เกิดสารพิษตกค้างในดินและน้ำ

เกิดความภาคภูมิใจในตนเองและอาชีพ: เมื่อเห็นผลลัพธ์ที่จับต้องได้ จะสร้างความภาคภูมิใจและความเชื่อมั่นในอาชีพเกษตรกรของตนเอง

เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน: เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จจะกลายเป็นต้นแบบและแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่น ช่วยยกระดับการเกษตรในชุมชนให้ดีขึ้นโดยรวม

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในหลายมิติ ดังนี้

เป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์กลางการถ่ายทอดองค์ความรู้: เกษตรกรต้นแบบเป็นเสมือน "ศูนย์เรียนรู้ที่มีชีวิต" ที่จะเปิดพื้นที่ของตนเองเป็นแปลงสาธิตหรือแหล่งศึกษาดูงาน ทำให้เกษตรกรคนอื่น ๆ ในชุมชนสามารถเข้ามาเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากของจริงได้

เป็นผู้ร่วมวางแผนและกำหนดทิศทาง: เกษตรกรต้นแบบไม่ได้เป็นแค่ผู้รับข้อมูล แต่ยังเป็นผู้ร่วมคิดรวมนางแผนงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้แผนงานมีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรในชุมชน

เป็นผู้ประสานงานและขับเคลื่อนกิจกรรม: ด้วยความที่เกษตรกรต้นแบบมีความใกล้ชิดกับคนในชุมชนมากกว่าเจ้าหน้าที่รัฐ จึงสามารถเป็นแกนนำในการรวมกลุ่มเกษตรกร จัดกิจกรรม หรือประชุมเพื่อหารือแนวทางการพัฒนาการเกษตรร่วมกันได้

เป็นนักวิจัยชุมชน: เกษตรกรต้นแบบสามารถร่วมมือกับนักวิชาการในการทดลองและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในแปลงของตนเอง เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และบริบทของชุมชนโดยตรง

ความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่ ดังนี้

การทำงานร่วมกับชุมชน และหน่วยงานรัฐ โดยนายจำรัส พองวาริน เกษตรกรต้นแบบทำหน้าที่เป็น "ครู" หรือ "พี่เลี้ยง" ให้กับเพื่อนเกษตรกร สร้างความเชื่อมั่นและแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งยังช่วยเป็นผู้นำในการรวมกลุ่ม จัดการผลผลิต และสร้างเครือข่ายการตลาด

การทำงานกับหน่วยงานภาครัฐ: นายจำรัส พองวาริน เกษตรกรต้นแบบจะเป็นสะพานเชื่อมระหว่างเกษตรกรในพื้นที่กับหน่วยงานรัฐ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอหรือศูนย์วิจัยต่างๆ ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถเข้าถึงเกษตรกรได้ง่ายขึ้น และนำข้อมูลจากปัญหาจริงไปใช้ในการวางแผนและจัดทำโครงการที่ตอบโจทย์ชุมชนอย่างแท้จริง

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

บทบาทของการเป็นคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ของนายจำรัส พองวาริน ทำให้เข้าถึงข่าวสารด้านการเกษตรได้รวดเร็ว และสามารถสะท้อนปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว การเข้าร่วมการประชุมในระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ข่าวสารด้านการเกษตร และด้านอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ที่สามารถนำไปพัฒนาศูนย์ และต่อยอดองค์ความรู้ได้

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน
ความภาคภูมิใจในการเป็นเกษตรกรต้นแบบและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการเกษตรในชุมชน ดังนี้

๑. ความภาคภูมิใจในฐานะผู้สร้างและผู้ถ่ายทอด

ความภาคภูมิใจสูงสุดคือการได้เห็นองค์ความรู้และประสบการณ์ที่เราสั่งสมมาถูกนำไปใช้ประโยชน์จริง การที่เราได้เป็น "ห้องเรียนที่มีชีวิต" ให้กับเพื่อนเกษตรกร ได้ถ่ายทอดเทคนิคการทำเกษตรที่ยั่งยืน และได้เป็นที่ปรึกษาเมื่อพวกเขามีปัญหา คือความรู้สึกที่เติมเต็มมากกว่าการได้ผลผลิตที่ดีเพียงอย่างเดียว

สร้างแรงบันดาลใจ: การที่เราเป็นตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ ทำให้เกษตรกรคนอื่น ๆ กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตัวเอง จากที่เคยทำเกษตรแบบเดิม ๆ ก็เริ่มหันมาใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือวิธีการทำเกษตรที่ลดต้นทุนมากขึ้น

สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง: เรามีโอกาสได้ช่วยแก้ไขความเข้าใจผิด ๆ และเผยแพร่แนวทางการเกษตรที่ถูกต้องให้กับชุมชน ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ทำเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. ความภาคภูมิใจในฐานะผู้ร่วมสร้างชุมชนเข้มแข็ง

การขับเคลื่อนงานพัฒนาการเกษตรไม่ใช่เรื่องที่ทำคนเดียวได้ แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคนในชุมชน ความภาคภูมิใจจึงมาจากการที่เราได้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง

สร้างเครือข่ายความร่วมมือ: การได้ทำงานร่วมกับเพื่อนเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ และนักวิชาการ ทำให้เราได้สร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาชุมชนต่อไป

สร้างเศรษฐกิจในชุมชน: การร่วมกันพัฒนาคุณภาพผลผลิตและช่องทางการตลาด ทำให้ผลผลิตของคนในชุมชนขายได้ราคาดีขึ้น และเกิดรายได้หมุนเวียนในท้องถิ่น

สร้างความสามัคคี: การร่วมกันทำกิจกรรมหรือแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ทำให้เกิดความผูกพันและความสามัคคีในชุมชน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการ ได้แก่ การเป็นหมอดินอาสา อาสา สปก. ประธานศูนย์ ศจช. ตำบลแม่ตื่น อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน และรองประธานศูนย์ ศคปช.ตำบลแม่ตื่น อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน

ความเป็นผู้นำในรูปแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ การเป็นผู้นำชุมชนในการดำเนินการตามกิจกรรม และ ประเพณี ต่างๆ ในชุมชน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายจำรัส พองวาริน มักเสียสละเวลาส่วนตัว ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน และเข้าร่วมการประชุม สัมมนา ต่าง ๆ และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้เพื่อมาบอกต่อกับคนในชุมชน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

"ทำเกษตรด้วยใจรักและมีความสุขกับสิ่งที่ทำ"

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑.นางสาวทิพวรรณ สตรอง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๒.นางสาวอิสริยา บุญทาชั้นแก้ว นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการที่ใช้ในการถอดบทเรียน

การเตรียมตัวเพื่อลงพื้นที่ถอดบทเรียน โดยศึกษาแนวทางการถอดบทเรียนจากคู่มือของกรมส่งเสริมการเกษตร การเตรียมในการตั้งคำถามให้ตรงประเด็นเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนที่สุด และการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับพื้นที่ และบุคคลเป้าหมาย และการลงพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง

เครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียน ได้แก่

๑.ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview): ใช้เพื่อสอบถามข้อมูลเชิงลึกจากเกษตรกรต้นแบบ (นายจำรัส พองวาริน)

๒.การลงพื้นที่ สังเกต และจดบันทึก

๓.การสอบถามจากคนในชุมชน หน่วยงานภาคี

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรค

-

ข้อเสนอแนะ

สร้างแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน ติดตามผล: มีการติดตามและประเมินผลการนำไปปฏิบัติอย่าง

สม่ำเสมอ

ภาคผนวก

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก อำเภอสี จังหวัดลำพูน

ชื่อศูนย์ : ศพก.อำเภอสี จังหวัดลำพูน

สินค้าหลัก : ลำไย

พื้นที่เป้าหมาย : ๓๘,๒๒๓ ไร่

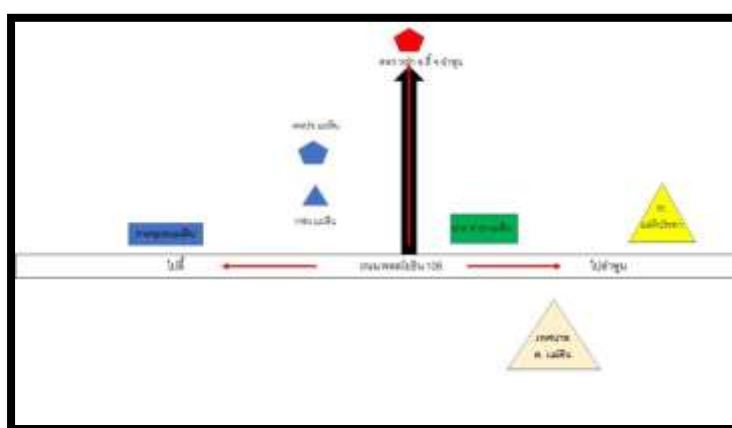
เกษตรกรเป้าหมาย : ๒,๘๒๕ ราย

สถานที่ตั้ง : บ้านแม่ตืน หมู่ที่ ๑๑ ตำบลแม่ตืน อำเภอสี จังหวัด ลำพูน

พิกัด : Latitude ๑๗.๗๗๐๘๐๕๔๑๖๕๔๔๔๗ Longitude ๙๘.๙๖๗๒๔๔๘๓๒๔๗๑๙๖

X ๔๘๖๕๔๘ Y ๑๙๙๑๒๗๙ Zone ๔๗ Q

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :



ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายจรัส ฟองวาริน อายุ ๖๓ ปี

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๑๕๕/๑ บ้านแม่ตืน หมู่ที่ ๑๑ ตำบลแม่ตืน อำเภอสี จังหวัด ลำพูน

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๙๓-๒๘๑๑๔๓๙

สถานการณ์ของพื้นที่ : พื้นที่มีการทำการเกษตรที่หลากหลาย ทั้ง ข้าว พืชไร่ พืชผัก โดยเฉพาะลำไยที่มีการเพาะปลูกจำนวนมาก และมีพื้นที่สำหรับเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย S๑ และ S๒

แนวทางการพัฒนา : พัฒนาศูนย์เรียนรู้ให้มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เรียนรู้ : ลำไยอินทรีย์ , โคน หนอง นา โมเดล, พืชผักอินทรีย์, การใช้สารชีวภัณฑ์

การนำไปใช้ประโยชน์ : สามารถนำเทคนิควิธีการลดต้นทุนการผลิต การใช้หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำการเกษตร การจัดการน้ำ ฯลฯ ไปประยุกต์ใช้ในการทำอาชีพเกษตรกรรม

หลักสูตรการเรียนรู้ :

หลักสูตรหลัก ได้แก่ Zoning การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ

ผลผลิต/การจัดทำมาตรฐานการผลิต การจัดการด้านการตลาด การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช ความรู้ด้านการเกษตรทั่วไป เช่น ทางเลือกในการผลิตตามความต้องการของชุมชน การผลิตตามกิจกรรมแปลงใหญ่ เป็นต้น

หลักสูตรบังคับ ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน

และการจัดทำบัญชีครัวเรือน

หลักสูตรเสริม เช่น การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน

แผนธุรกิจ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของชุมชน

ฐานเรียนรู้ ๑: การผลิตลำไยอินทรีย์ : การผลิตลำไยอินทรีย์ การใช้สารชีวภัณฑ์ และสารอินทรีย์ในการลดต้นทุนการผลิตลำไย



ฐานเรียนรู้ ๒: คนรักป่า : การปลูกป่า ๓ อย่าง แต่ให้ประโยชน์ ๔ อย่าง ซึ่งได้ไม้ผล ไม้สร้างบ้าน และไม้พืชนั้น สามารถให้ ประโยชน์ได้ถึง ๔ อย่าง



ฐานเรียนรู้ ๓: โคก หนอง นา โมเดล : การพัฒนาจัดการพื้นที่ทางการเกษตร ซึ่งเป็นการผสมผสานของเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับภูมิปัญญาพื้นบ้านของไทยที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่



ฐานเรียนรู้ ๔: คนมีไฟ : การผลิตถ่านไบโอชา ช่วยปรับปรุงดิน ช่วยกักเก็บน้ำ และอาหารในดิน



แปลงเรียนรู้ :



เครือข่ายของ ศพทหลัก : จำนวน ๒๗ ศูนย์ ที่บันทึกในระบบรายงาน ศพท. <https://learningpointdcaego.thform-profile>

ข้อมูล ณ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๖๗

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร : นางสาวทิพวรรณ สตรอง ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๑-๘๗๙๑๔๙๘

